

Skogen och klimatet - Bakgrund till klimatutmaningen

Det råder en bred vetenskaplig samsyn kring att medeltemperaturen stiger till följd av mänsklig påverkan av klimatet genom utsläpp av växthusgaser. Sedan industrialismens genombrott i slutet av 1700-talet har kol och senare olja varit viktiga energikällor. Vid förbränning av fossilt kol, som legat bundet i marken under miljontals år, tillförs atmosfären så mycket ny koldioxid att klimatet förändras – det vi i dagligt tal kallar växthuseffekten.

Världen blir varmare

FN:s klimatpanel, IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), sammanställer det rådande kunskapsläget om klimatförändringar och dess konsekvenser och presenterar detta löpande i rapporter. I klimatpanelens syntesrapport (Fifth Assessment Report, AR5), som publicerades 2014, slås fast att de globala växthusgasutsläppen fortsätter att öka kraftigt och att vi är på väg mot temperaturökningar på mellan 3–8 °C mot slutet av detta århundrade om inget görs.

I december 2015 enades världens länder om ett nytt bindande klimatavtal, det så kallade Parisavtalet som trädde i kraft i november 2016. Enligt avtalet ska den globala temperaturökningen hållas långt under 2,0 °C; länderna ska arbeta för att temperaturökningen ska stanna vid maximalt 1,5 °C.

IPCC lämnade hösten 2018 en specialrapport¹ som konstaterar att det krävs snabba förändringar om temperaturökningen ska begränsas till 1,5 °C. De globala utsläppen av koldioxid måste minska med 45 procent från 2010 års nivå till år 2030 och vara noll nettoutsläpp år 2050, enligt klimatpanelen. Parisavtalets åtaganden är inte tillräckliga, utan skulle motsvara en uppvärmning runt 3,0 °C.

Sverige har högt ställda klimatmål

Sverige är en av de ledande nationerna i fråga om klimatarbetet. Vi har också goda naturliga förutsättningar med en i princip koldioxidfri elförsörjning och mycket skog. Inom Parisavtalet sätter varje land egna mål och kan använda fler sätt att minska utsläppen inklusive finansiering av klimatprojekt i fattigare länder – så kallade flexibla mekanismer. Utvärdering ska ske år 2025.

¹ <http://www.ipcc.ch/report/sr15/>

Den första januari 2018 trädde klimatlagen i kraft i Sverige och med den nya nationella klimatmål. Detta klimatpolitiska ramverk baseras på en överenskommelse² inom den parlamentariska Miljömålsberedningen. Klimatlagen innehåller bland annat regler om att regeringen varje år ska lämna en klimatredovisning till riksdagen och ta fram en klimathandlingsplan för varje mandatperiod. Ett långsiktigt mål är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Det svenska skogsbrukets klimatpåverkan

Skogforsk har undersökt skogsbrukets klimatpåverkan och redovisar det i en rapport publicerad 2019. I rapporten sammanfattas nuvarande kunskap med fokus på skogens roll i klimatarbetet. Skogstillväxt och avverkning ställs i relation till landets årliga utsläpp av koldioxid totalt, samt från skogsbrukets arbeten. Bland annat konstaterar Skogforsk att ett års tillväxt i de svenska skogarna binder mer än tre års totala utsläpp av koldioxid från Sverige. Mängden virke i skogen har under de senaste hundra åren ökat i en omfattning som motsvarar två miljarder ton koldioxid, dvs 40 års totala utsläpp från Sverige på nuvarande nivå. Skogsbrukets egna utsläpp av CO₂ ligger på nivån en miljon ton per år.

De skogsprodukter som varje år tas ut från skogarna minskar genom substitutionseffekter utsläppen med 40 miljoner ton. Om mer av biomassan i den avverkade skogen utnyttjades skulle klimatnyttan kunna höjas till 60 miljoner ton per år, mer än de årliga svenska utsläppen, 54 miljoner ton. Vid ökat uttag stiger alltså klimatnyttan ytterligare, så länge tillväxten upprätthålls.

[Här kan du ladda ner Skogforsk rapport.](#)

Den här texten är en av ett antal korta faktatexter om skogen och skogsindustrin. Mer information och kontaktpersoner finner du på www.skogsindustrierna.se.

² Bakom överenskommelsen står Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och i vissa delar även Vänsterpartiet. Miljömålsberedningen presenterades i två delbetänkanden år 2016:
www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2016/03/sou-201621/
www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2016/06/en-klimat-och-luftvardsstrategi-for-sverige/